

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

V SHUBA

<i>Raxmonova Z.R. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida musiqa darslarini o'tkazishda o'zbek xalq cholg'ularini o'rgatish uslubiyoti (boshlang'ich sinflar misolida)...</i>	391
<i>Abdumannobova M. Insonning ruhiy rivojlanishida munosabatlar ta'siri va ularni takomillashtirish zarurati.....</i>	395
<i>Mamayusupova G.F. Yoshlarni zamonaviy kasblar va chet tillariga o'qitish tizimini yaratish.....</i>	398
<i>Ahmatqulova Sh.B. O'rta yoshlilar psixologiyasi: sabab va yechimlar</i>	401
<i>Akromova N.R. Ontogenez psixologiyasi vazifasi va ahamiyati.....</i>	403
<i>Raxmatqulova G., Yunusova N. Ma'naviy tarbiya – taraqqiyot poydevori.....</i>	405
<i>Mullajanova X.Y. Ma'naviy merosning tarixiy ahamiyati va barkamol yoshlarni tarbiyalashdagi o'rni.....</i>	408
<i>Kobiljonova J.J. "Uzbekistan-2030" strategy implementation of directions and perspectives on strategy from the youth's point of view</i>	412
<i>Qobilova M.S. Konstitutsiya yoshlarda siyosiy madaniyatning shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi.....</i>	416
<i>Feruz M.X. Yoshlarga oid davlat siyosati – yoshlar salohiyatini oshirishdagi muhim vosita.....</i>	419
<i>Sardor K.N. Temuriyzoda Shohruh Mirzo hukumronligi davrida temuriylar saltanatida aholi salomatligini ta'minlash bo'yicha tabobat maktablarining faoliyati.....</i>	424
<i>To'xtayeva D.Sh. Madaniyat sohasidagi islohotlar bilan kelajakka nazar</i>	427
<i>Sultanova Z.I. Yuksak ma'naviyatli avlod-uchinchi renessans bunyodkorlari... </i>	430
<i>Mustafoyeva S.S. Yoshlarga oid davlat siyosatida ma'naviyat va ma'rifat masalalari.....</i>	432
<i>Qudratullayeva E. Yoshlarga oid davlat siyosati, ma'naviy taraqqiyotni ta'minlash va madaniyat sohasini yangi bosqichga olib chiqish bo'yicha islohotlar.....</i>	435
<i>Nadjimova N.A. Raising the spiritual thinking of the young generation the role of music education.....</i>	438
<i>Mirzayeva M.M. Globallashuv jarayonida yoshlarda mafkuraviy immunitetni kuchaytirish zaruriyati.....</i>	441
<i>Мелихонов Б. Социально-психологические детерминанты воспитания молодежи</i>	444
<i>Melixonov B. Socio-psychological features of youth education based on national values.....</i>	445

<i>Karabayeva M.T.</i> Til va nutq madaniyat ko'zgasida	450
<i>Axmedova M.A.</i> Gender yondashuv asosida o'smir yoshdagi o'quvchilarni badiiy-estetik rivojlantirishning pedagogik-psixologik imkoniyatlari	453
<i>Axmedova M.M.</i> Folklor janrlarining pragmatik belgilari hikoya aspektida.....	458
<i>Ochilov A.S.</i> O'smirlar psixoenergetikasi muammosini o'rganish va uni rivojlantirishning nazariy asoslarini tahlil qilish.....	461
<i>Тошматова М.К.</i> Феномен Новый Узбекистан – решающий фактор развития	466

musiqashunoslik, ilmu aruz fanlarining yetuk nomoyondalarini to'plangan. Tarix, tibbiyot, matematika, me'morchilik sohasidagi yuksak salohiyat Sohibqiron avlodlari – ayniqsa, Mirzo Ulug'bekka o'tgani shubhasiz. Musulmon Sharqida shu turdagi binolarning mumtoz namunasi hisoblangan, Buxoroda barpo etilgan Ulug'bek madrasasi peshtoqiga “Ilm olish har bir musulmon erkak va ayolning burchidir”, – so'zlarining bitilishi barchani ilm-ma'rifatli bo'lishga chorlaydi

Xulosa qilib aytganda, Amir Temur va uning vorislari Mirzo Shohruh, Mahdumzoda Ulug'bek Mirzolar davrida temuriylar saltanati Turonzamin va Xurosonda ilm-fan, ta'lim va tibbiyot ancha ravnaq topgan edi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Qodirov, Asadulla Abdulla o'g'li. Tibbiyot tarixi: Tibbiyot Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik/ A.A.Qodirov. —T.: “O'zbekiston milliy ensiklopediyasi”, 2005. — 176 b.

2. Нажибuddin ас-Самарқандий Усул ат-тарокиб ал-адавия (Мураккаб дориларни тайёрлаш усуллари) / Н. ас-Самарқандий; Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси; Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик ин-ти; таржимон С Каримова, Ш.Саидахмадов; кириш ва изоҳлар муаллифи С.Каримова; масъул муҳаррир М.Ҳасаний. - Тошкент: «Миёнагпг пазъпуоб», 2013, 100 б

3. N.N.Rasulova.//Amir Temur va Temuriylar davrida bunyodkorlik.// “Amir Temur – buyuk sarkarda va davlat arbobi” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Buxoro, 2022.151-153bet

MADANIYAT SOHASIDAGI ISLOHOTLAR BILAN KELAJAKKA NAZAR

To'xtayeva Dildora Shuhrat qizi¹

¹Termiz davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

21-04-guruh 3- bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada madaniyat sohasidagi islohotlarning foydali tomonlari, uning ertangi kunga ta'siri haqida va madaniyatlikni oshirish bo'yicha olib borilgan ishlar haqida so'zlangan. Madaniyat tushunchasining inson hayotida tutgan o'rni va uning jamiyat hayotiga ta'siri to'g'risida so'z yuritilgan. Madaniyat va san'at sohasining keskin o'zgarishi, u alohida e'tiborga loyiqligi va qabul qilingan islohot, qarorlar aytib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Madaniyat, islohot, yuksalish, san'at, antropologiya, jamiyat, ma'naviyat, madaniy meros.

Millat yuksalishining muhim ustunlaridan biri bo'lgan madaniyat sohasini tubdan isloh qilish «Madaniyat va sport sohasida boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» Prezident Sh.Mirziyoyev tomonidan

2017-yil 15-fevralda imzolangan Farmondan boshlandi, desam mubolag'a bo'lmaydi. 2004-yilda madaniyat va sport sohasining yagona boshqaruv tizimi tashkil etilganligi, qariyb 12 yildan ortiq vaqt davomida o'zini oqlamadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Madaniyat va san'atni yanada rivojlantirish to'g'risida»gi 2022-yil 2-fevraldagi PQ-112-sonli Qarorini qabul qilinishi esa, aholi, ayniqsa, olis hududlarda istiqomat qiladigan fuqarolarga madaniy dam olish xizmatlari ko'rsatish darajasini oshirish, respublikaning barcha hududlarida teatr, sirk va boshqa turdagi ommaviy-madaniy va konsert-tomosha tadbirlarini tizimli ravishda yo'lga qo'yish, madaniyat va san'at sohasida iste'dodli yosh ijodkorlarni izlab topish va qo'llab-quvvatlash, ta'lim muassasalarini milliy cholg'ular, musiqa darsliklari, notalar to'plamlari va o'quv-metodik adabiyotlar bilan ta'minlashning yaxlit tizimini yaratishga zamin yaratdi. Shuningdek, 2022 - 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini «Inson qadrini ulug'lash va faol mahalla yili»da amalga oshirishga oid davlat dasturini muvofiqlashtirish imkonini berdi.

“Madaniyat” arabcha madina (shahar) so‘zidan kelib chiqqan. Arablar kishilar hayotini ikki turga: birini badaviy yoki sahroiyl turmush; ikkinchisini madaniy turmush deb ataganlar. Badaviylik — ko‘chmanchi holda dashtu sahrolarda yashovchi xalqlarga, madaniylik — shaharda o‘troq holda yashab, o‘ziga xos turmush tarziga ega bo‘lgan xalqlarga nisbatan ishlatilgan.

Ma‘daniyat inson faoliyati va shu faoliyatning ahamiyatini belgilovchi ramziy qurilmalar va asarlar majmuidir. Madaniyat musiqa, adabiyot, badiiy tasvir, me‘morchilik, teatr, kinematografiya, turmush tarzi kabi faoliyatlarda namoyon bo‘lishi mumkin. Antropologiyada „madaniyat“ atamasi ostida mahsulotlar va ularni ishlab chiqarish, estetik ma‘no berish hamda shu jarayonlarga bog‘langan ijtimoiy munosabatlar tushuniladi. Bu ma‘noda madaniyat o‘z ichiga san‘at, fan va ma‘naviy tizimlarni oladi.

Madaniyat — jamiyat, inson ijodiy kuch va qobiliyatlari tarixiy taraqqiyotining muayyan darajasi. Kishilar hayoti va faoliyatining turli ko‘rinishlarida, shuningdek, ular yaratadigan moddiy va ma‘naviy boyliklarda ifodalanadi. „Madaniyat“ tushunchasi muayyan tarixiy davr, konkret jamiyat, elat va millat, shuningdek, inson faoliyati yoki turmushining o‘ziga xos sohalari (masalan, mehnat madaniyati, badiiy madaniyat, turmush madaniyati)ni izohlash uchun qo‘llaniladi. Tor ma‘noda „Madaniyat« atamasi kishilarning faqat ma‘naviy hayoti sohasiga nisbatan ishlatiladi.

O‘rta asr madaniyatining buyuk namoyondalari Abu Ali ibn Sino, Beruniy va boshqa shahar turmush tarzini jamoaning yetuklik shakli sifatida talqin qilganlar. Masalan, Farobiy fikricha, har bir inson o‘z tabiatiga ko‘ra, „oliy darajadagi yetuklikka erishish uchun intiladi“, bunday yetuklikka faqat shahar jamoasi orqaligina erishiladi. Uning ta‘kidlashicha, „Madaniy jamiyat va madaniy shahar shunday bo‘ladiki, bu mamlakatda har bir odam kasb-hunarda ozod, hamma baravardir, kishilar o‘rtasida farq bo‘lmaydi, har kim o‘zi istagan yoki tanlagan kasb-hunar bilan shug‘ullanadi. Odamlar chin ma‘nosi bilan ozod yashaydilar“. Alisher Navoiy yetuk axloq, ma‘rifatli va adolatli jamiyat, jamoa masalasini qayd etish bilan

birga, ma'naviy yuksaklikka erishishning asosiy mezonini deb insonparvarlik g'oyalari muvofiqlikni tushundi.

Madaniyat sohasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish, iste'dodli yosh ijodkorlarni izlab topish va qo'llab-quvvatlash, shuningdek, o'zbek mumtoz va folklor san'atining noyob namunalari va an'analarini yanada rivojlantirishni tizimli yo'lga qo'yish uchun barcha sharoitlarni yaratish lozim.

Prezidentimizning yaqinda e'lon qilingan "Ma'muriy islohotlar doirasida madaniyat va turizm sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni madaniyat sohasidagi ishlarni yangi bosqichga ko'tarish, soha vakillari zimmasidagi mas'uliyatni yanada oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur farmonda madaniyat va san'at sohasi ta'limini tizimli isloh qilish, milliy musiqa va teatr san'ati, ilmiy-tadqiqot ishlari va ijrochilik mahoratining yangi tizimini joriy qilish maqsadida muhim chora-tadbirlar belgilandi. Jumladan, milliy musiqa san'ati yo'nalishida ta'lim va ilmiy-tadqiqot ishlarini yanada takomillashtirish alohida qayd etildi.

Ijrochilik mahorati maktablarining yaxlit tizimini joriy etish, bastakorlar, hofiz va sozandalar, baxshichilik san'ati vakillarining noyob asarlari notalashtirilishi, ta'lim jarayonining uzluksizligi va uzviyligi ta'minlanib, nazariy va amaliy bilimlarni integratsiya qilish orqali maqom, baxshi va doston ijrochiligi yo'nalishlarida iste'dodli yoshlar seleksiyasini amalga oshirish kabi vazifalar san'at va madaniyat sohasi pedagogikasining yuksalishida muhim omil bo'lib xizmat qilishi shubhasiz.

Mustaqillik yillaridan moddiy madaniyatni rivojlantirish, yangi O'zbekiston madaniy merosini saqlab qolish va targ'ib etish, xalq og'zaki ijodiyoti va havaskorlik san'atini yanada ommalashtirish, yurtimizning jahon madaniy makoniga faol integratsiyalashuvini ta'minlash va san'at sohasini inovatsion rivojlanishga elementlarni chora-tadbirlar amalga oshirilib kelinmoqda. Aholi, yoshning, yoshlarning madaniy saviyasini yuksaltirish, ularning milliy va umumbashariy madaniyatning eng yaxshi namunalaridan bahramand etish, shu asosda madaniyat ma'naviy yetuk, barkamol shaxslarni tarbiyalash, yosh. Iste'dod egalarining kiyimlarini ro'yobga chiqarish uchun keng ko'lamlil ishlar olib borilmoqda.

Kun sayin san'at va madaniyat sohasining bizning ong-u shuurimizga yanada kuchliroq kirganligi ham bu sohada amalga oshirilishi kerak bo'lgan barqaror ko'lamlilning kengayishiga zamin yaratmoqda. Shu tufayli ham O'zbekistonning yuksak madaniyati va san'atini xalqaro maydonda keng targ'ib qilish, xalqaro ko'rik-tanlov va festivallarda ajoyib ishtirokini, Samarqand shahrida o'zining ishtirokini «Sharq taronalari» xalqaro musiqa festivali nufuzini yanada kuchaytirib, boshqaradi. Turli xilda chet ellik madaniyat va san'at namoyondalari keng qatnashishlarini ta'minlash, xalqaro ilmiy-amaliy anjumanlar tashkil etish, sohaga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va undan samarali foydalanish uchun barcha zarur vositalar amalga oshirilmoqda.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta'biri bilan aytganda, xavfsizlikda madaniyat va san'at taraqqiy etmasa, jamiyat rivojlanadi. Qolaversa, taraqqiyotning

chinakam bezak boylik yoki kuch-qudrat darajasi bilan emas, balki milliy madaniyatning naqadar yuksaklikka ko'tarilgani bilan o'lchanishi xususiday tarixiy misollar ko'p. Masalan, san'atshunos olim F.R.Martin «Temuriylar kabi san'at va madaniyatini qadrlaydigan hukmdorlar Markaziy Osiyoda hech vaqt bo'lmagan», - deb yozadi. Shu ma'noda davlatimiz rahbarining milliy madaniyatini yanada rivojlantirish loyihasini ishlab chiqishga doir tashabbusi tafakkur tarzimiz, hayotga munosabatimiz, millat va xalqning buguni, ertasini, navqiron avlod ma'naviy kamolotini, odamlarimizning nurli kelajagini yangi ishlarning tub ildizlarini ham o'z ichiga oladi desak yanglishmagan bo'lamiz.

Xulosa qilib aytganda, madaniyat tushunchasini yanada kengroq targ'ib etish va undagi islohotlarni qo'llab quvvatlashimiz kerak. Bizdan talab etiladigani esa madaniyatimizning yanada ravnaq topishi uchun fidokorona xizmat qilishdir, chunki milliy madaniyati yuksak xalq jahon hamjamiyatida mustahkam mavqega ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.mirziyoyev «O'zbek mumtoz va zamonaviy adabiyotni xalqaro miqyosda o'rganish va targ'ib qilishM qilishning masalalari» mavzusidagi xalqaro konferensiyadan.

2. Haydarov A. Madaniyat – milliy yuksalish poydevori. – Toshkent: Oltin meros press. 2021. – B. 478.

3. To'ychiyeva S. Madaniyat va san'atimiz rivojidagi zarsahifalar // Yangi O'zbekiston gazetasi. – Toshkent: 2022. – B. 6.

4. Haydarov A. Milliy madaniyat renessans poydevori // Yangi O'zbekiston gazetasi. – Toshkent: 2020. – B. 6

YUKSAK MA'NAVIYATLI AVLOD-UCHINCHI RENESSANS BUNYODKORLARI

Sultanova Zebo Ilhom qizi¹

¹*Guliston davlat universiteti*

Boshlang'ich ta'lim va sport tarbiyaviy ishi yo'nalishi 5 bosqich talabasi,

[*zebosultanova01@gmail.com*](mailto:zebosultanova01@gmail.com)

Annotatsiya: Ushbu maqolada muallif bugungi kun yoshlari va ular har sohada erishayotgan yutuqlari hamda uchinchi renessans bunyodkorlari haqida o'z fikrlarini keltirgan. Maqolada ilm va ma'rifatni jamiyatning taraqqiyotiga gullab yashnashiga olib keluvchi kuch – bilim ekanligi haqida allomalar fikrlari keltirilgan. Yoshlarimiz zamonaviy bilim va taraqqiyot cho'qqilarini egallab, o'z ma'naviyati va tafakkuri bilan barchaga namuna bo'lishi kerakligi haqidagi g'oyalar to'g'risida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Vatan, ma'naviyat, Uchinchi Renessans, jamiyat, taraqqiyot, kelajak.

Dolzarbliigi: Bugun hayotimizda yoshlarning kuchli bilm olishi, har tomonlama yetuk bo'lishi juda zarur. Chunki, millatning ertasi bo'lgan yoshlar